

פרשת בהר בחקותי תשפ"ו
גליון כ"ב

גליון נעימורת ישעיהו

דברי תורה ושיחות מאת נ"ק הגה"צ אב"ד שליט"א

שמירת עינים

יתבאר כי השומר ומקדש עיניו זוכה לבטל מעליו כל המזיקים ועינא בישא זכח היצר, ונעשה מרכבה לשכינה הק', וזוכה לכתר מלכות

עיניו, אלא מביט על כל סביבותיו בלי שום גבול ומחיצה, מתעוררת לעומתו ג"כ מידה כזאת, שהשוי"ת מסיר את המחיצה מעיני המזיקין, ומביטין עליו לרעה ח"ו.

השומר עיניו יש לו שמירה מעין הרע

עוד שמירה זוכה האדם ששומר את עיניו, שלא תשלוט בו עין הרע. כי הנה נודע מאמרו (ב"מ קז ע"ב): רב סליק לבי קברי, עבד מאי דעבד? - לחש על הקברים להבין כיצד מת כל אחד. אמר: תשעין ותשעה בעין רעה, ואחד בדרך ארץ. כלומר, תשעים ותשעה מתוך מאה, מתים על ידי עין רעה, ורק אחד מת בדרך כל הארץ.

וכן הכתוב אומר (בראשית מט, כב) 'בן פורת יוסף, בן פורת עלי עין', ודרשו חז"ל (ברכות כ ע"א): עין שלא רצתה לזון ממה שאינו שלו - אין עין הרע שולטת בו.

נמצא כי השומר עיניו מלראות ברעה, ניצול מעינא בישא שהוא גורם הגדול לכל המיתות והמחלות, ומתקיים בו מאמרו הכתוב (תהלים צא, יא) 'כי מלאכיו יצוה לך לשמרך בכל דרכיך', וכמו שכתב כ"ק אא"ז זצוק"ל בספרו **שומר אמונים** (מאמר השגחה פרטית פרק כב) וז"ל: כי כמו שיש מזיקים בעולם כן יש אלפי אלפים ורבות בלי שיעור מלאכי שמירה, כי אלמלא כן לא היה אפשר להעולם להתקיים מפני המזיקים ח"ו, ואם הולך בדרך מצוה, או לפעמים שאין לו מגן לכסות גופו מסיבת עינו ומרודו וגלותו, אז הקב"ה מרמז למלאכי שמירה ונשתמר למעלה מגדר הטבע. עכ"ד.

עיקר הקדושה תלוי בעינים

וזה רמז הכתוב באמרו (ויקרא כג, י) 'והבאתם את עמר ראשית קצירכם', כי 'עמר' ראשי תיבות עין מיוח ר'גל, לרמז על אומרם ז"ל (ירושלמי ברכות פ"א ה"ה) 'עין רואה והלב חומד וכלי מעשה גומרים'. כי עיקר הכל תלוי בעין, ומשם עובר אל המוח

להממו ולאבדו, וכל אחד יש לו אלף מזיקים משמאלו, ועשרת אלפים מזיקים משמאלו, וא"כ מה יעשה האדם וינצל מהן.

וכתב אא"ז זצוק"ל בספרו **שומר אמונים** (מאמר השגחה פרטית, פרק כב) וז"ל: החיצונים מזדמנים תמיד לפגוע באדם, כדאיתא (ד"ב ד, ד): אין לך כל חלל של רובע הקב של העולם שאין בו כמה אלפים מזיקים, ואדם כשהולך בוקע בהם, וכל אחד פירמא ומכסה בפניו שלא יביט בפני אדם ולא יזיקנו, כמו שכתוב (תהלים צא, ז) 'פול מצידך אלף' וגו', ואם העוונות גורמים נסתלק המכסה מהם, והמה מזדמנים תיכף להזיק ח"ו, כמוכא במדרשי רז"ל. עכ"ד.

נמצא כי כל מזיק העמיד לו הקב"ה פירמא - שהוא כעין מכסה ומחיצה, להסתיר עיניו שלא יוכל להביט על האנשים וכך לא יוכל להזיק להם, בסוד הכתוב (בראשית יט, יא) 'ואת האנשים אשר פתח הבית הוכו בסנוורים'. וכאשר אדם זוכה, מסתירין המזיקין עיניהם ממנו, אך באם הולך בדרך חטאים, אזי מסירין המזיקין את המכסה, ומביטין עליו בעינא בישא וגורמין לו היזק ח"ו.

והנה קבעו לנו חז"ל (שבת קה ע"ב) כי הקב"ה מתנהג עם האדם מדה כנגד מדה. וכן אמרו רבותינו (מגילה יב ע"ב): במידה שהאדם מודד - מודדין לו. וילפינן ליה (סוטה יא ע"א) ממה שכתוב (שמות יח, יא) 'כי בדבר אשר זדו עליהם', בקדירה שבישלו - בה נתבשלו.

על כן, באם רוצה שישלכו המזיקין עיניהם מלהביט בו, זאת איפוא יעשה ויחיה, ירגיל עצמו לשמור עיניו מלהביט ברעה, ומן השמים יתנהגו עמו ג"כ במידה זו, שלא תהיה שום שליטה למזיקין ויסורו עיניהם ממנו.

וכן אמר הכתוב (איוב כב, כט) 'שח עינים יושיע', שכל המשפיל עיניו, יזכה לישועה בכל עניניו. אבל אם חלילה אינו מכסה את

וידבר ה' אל משה בהר סיני לאמר (ויקרא כה, א).

ופירש רש"י: מה ענין שמירה אצל הר סיני, והלוא כל המצוות נאמרו מסיני, אלא מה שמירה נאמרו כללותיה ופרטותיה ודקדוקיה מסיני, אף כולן נאמרו כללותיהן ודקדוקיהן מסיני.

ויש לדקדק, דהא אכתי הקושיא במקומה עומדת, אמאי דווקא במצות שמירה כתבה התורה לימוד זה, שכל המצוות ניתנו בהר סיני.

עוד ידוקדק בפרשתינו, מה שהביא בספה"ק **נועם אלימלך** בשם אחיו הרבי ר' זושא זי"ע, וז"ל: 'וכי תאמרו מה נאכל בשנה וגו' וצוית את ברכתי לכם' וגו'. בשם אחי החסיד המפורסם, יש לדקדק היות שהתורה יצאתה בכאן מדרכה, שדרך הקרא לכתוב איזה יתור לשון בפסוק אפילו אות אחת ועל ידי זה מתורץ כמה קושיות, אבל הקושיא לא נכתב בעצמה בתורה. וכאן נכתב הקושיא בתורה, וטוב היה שלא לומר כי אם 'צוית את ברכתי' וממילא לא יקשה שום אדם לומר 'מה נאכל'. ע"כ.

ויעיין שם מה שכתב לתרץ קושיא זו על פי דרך קדשו, להעמיד יסודות איתנים במסילות האמונה והבטחון. ועוד יש לאלוה מילין לרמז בזה את דרך העבודה אשר בה ישכון אור.

על ידי שמירת העינים ניצול מהמזיקין

הנה אמרו חז"ל (ברכות ו ע"א): תניא, אבא בנימין אומר: אלמלי ניתנה רשות לעין לראות, אין כל בריה יכולה לעמוד מפני המזיקין. אמר אביי: אינהו נפשי מינן, וקיימי עלן כי כסלא לאוגיא - כתלמים המקיפים את הערוגה. אמר רב הונא: כל חד וחד מינן, אלפא משמאליה ורבבתא מימיניה.

נמצא מדברי חכמינו ז"ל, כי העולם כולו מלא ברבבות אלפי מזיקין, והם רודפין ומתנקשין אחר נפש האדם

והלב, ומשם 'אץ ברגלים חוטא' (משלי יט, ב).

והנה יש לפעמים שהאדם מתלהב בעבודת בוראו בתורה ובתפילה, ולפתע מתחיל להרגיש קרירות, ולבו אינו מושכו לעבודת הבורא, עד שמתחיל לקצר בתורתו ובתפילתו. והוא תמה לעצמו, מה היה לי, שהימים הראשונים היו טובים מאלה, הרי לא דבר ריק הוא.

ואמר הכתוב 'עמר ראשית קצירה', מה שאתה מתחיל לקצר בעבודת הבורא, ראשית הכל תלוי ב'עמר' שהוא ראשי תיבות ע'ין מ'וח ר'גלים, כי עינא וליבא תרי סרסורי דחטאה אינון (ירושלמי ברכות פ"א ה"ח), ומשם בא לכל האיסורים.

השומר עיניו מובטח מהיצר

נמצא כי מי ששומר את עיניו מראות ברע, זוכה להינצל מכל פגעים רעים, הן בגשמי והן ברוחני, הן מבית והן מבחוץ, כי ניצול מעיני המזיקין, וניצול מעין הרע שהוא שורש כל החולאים, וכן ניצול מיצר הרע שכוחו בעיניו, כדאיתא (ע"ו כ ע"ב): אמרו עליו על מלאך המוות, שכולו מלא עינים. וכן אמרו ז"ל (סוטה ח ע"א): גמירי, דאין יצר הרע שולט אלא במה שענינו ראות. והיינו שאין היצר הרע יכול לשלוט על האדם אלא באם ח"ו פוגם בעיניו.

אבל כל השומר עיניו, מובטח מן היצר, ומתקיים בו (תהלים צא, ז-ח) 'יפול מצידך אלף ורבבה מימינך אליך לא יגש', אך כל זאת בתנאי אחד - 'רק בעיניך תביט'. כי אמרו ז"ל (ירושלמי ברכות פ"ט ה"ה): כל אכין ורקין מיעוטיין. והיינו שכל מקום שמוזכר לשון 'אך' או 'רק' הרי זה בא למעט, וא"כ מה שנאמר 'רק בעיניך תביט' הוא לשון מיעוט, שיעט מלתור אחר עיניו, אלא ישפיל עיניו ובכך תחול עליו שמירה עליונה, אשר כל אויביו מבית ומבחוץ, וכל הצרות והדאגות, כולם יכלו כהימס דוגל מפני אש, וכל שונאיו יפלו תחתיו.

וכאשר איש ישראל קורא קריאת שמע, ומקבל על עצמו עול מלכות שמים, לשמור מצוותיו ותורתו, באותה שעה איתא בשולחן ערוך (או"ח סי' סא סע"ה) שנהגה ליתן ידיהם על עיניהם. כי כל התורה והמצוות תלויות ועומדות בענין זה של שמירת עינים, שהוא יסוד כל התורה.

מכל משמר נצור לבך

ושלמה המלך ע"ה - החכם מכל האדם - ציוה לנו (משלי ד, כג) 'מכל משמר נצור לבך', ומבואר בספרים כי לפעמים אדם נמצא במאסר ויודע שיכול לצאת לחפשי בעוד כמה חודשים או כמה שנים, ואדם כזה אף שחבוש הוא בגופו במשמר בית האסורים, אך בנפשו אינו חבוש לגמרי כי יודע שעתיד לצאת משם. אך יש שהוא נמצא בבור תחתיות, ואינו יכול להושיע עצמו, ואדם כזה - גם נפשו קשורה וכפותה לגמרי.

וכן במאסר הרוחני, כאשר אדם מתהלך במחשכים, ונמצא במצב קשה בעבודת הבורא, מכל מקום אינו חבוש כי עתיד לצאת משם, שהרי כך הן דרכי עבודת ה' בסדר של עליות ונפילות. ואף שאבריו אינם ברשותו, ומרגיש שאינו יכול להתגבר על חושיו ואבריו, בכל זאת נפשו ולבו עדיין ברשותו, ויש בו חפץ ורצון להתנער מהבלי עוה"ז ולהתעלות בעבודת קונו.

אך באם גם לבו חבוש במשמר בית האסורים, אין לך שבוי גדול מזה, כי אפסה תקוה הימנו, וצריך רחמי שמים מרובים כדי להגבירו מבור תחתיות.

ונודעו דברי האור החיים הק' (ויקרא יח, ב) וז"ל: כי כל שלא תהיה לו הרחקת הרגש הראות בדבר, הגם שיחידה בחינת החושב, לא ישלוט בעצמו לכלות ממנו הכרח החשק. וצא ולמד (קידושין פא ע"א) ממעשה של רבי עקיבא רבן של חסידים שהגם היותו מושלל מבחינת החושב נתנצח מבחינת הראות, גם ממעשה רבי מתיא בן חרש (ילקו"ש פר' ויחי) שבחר לסמות עיניו למיחוש הכרח אשר מהם תבא בדבר הרע הגם שהיה מושלל מבחינת החושב כאשר מעשיו מוכיחות. עכד"ק.

העולה מדברות קדשו, כי מי שאינו שומר על עיניו, אינו מסוגל להעמיד עצמו נגד היצר, ולבו אינו ברשותו, שאינו יכול להתגבר על משבת לבבו, ובכך נמצא לבו בבית השבי, במשמר בית האסורים הרוחני.

ועל זה הזהיר שלמה המלך ע"ה - 'מכל משמר נצור לבך', שמור על לבך שלא תכניסנו למשמר בית האסורים הרוחני, כי לא תוכל למלט נפשך משם.

וכאשר האדם מרגיש בעצמו שלבו נמצא בגלות ומיצר הנפש ואין לו שמחת חיים ושלוות הנפש, והוא מלא עצבות ומרה שחורה, ידע כי הגורם לכך הוא מה שלא שמר עיניו כראוי, ולכן אין לו יכולת לחזק עצמו - כי לבו אינו ברשותו. וכנרמז בפסוק (שמות ג, ט) 'הלחץ אשר מצרים לוחצים אותם', והיינו שכל ה'לחץ' שהאדם מרגיש בלבו מחמת טרדות ודאגות שונות, הכל בא מחמת 'מצרים' אשר בשר חמורים בשרם ושקועים בשערי טומאה, והם אשר 'לוחצים אותם'.

השומר עינו שורה עליו אור קדושה וברכה

וזה לעומת זה עשה אלקים, כאשר איש ישראל שומר עיניו מכל משמר, מתקדשים חושיו ואבריו, ושורה עליהם אור קדושה וברכה, וכמו שכתב כ"ק אא"ז זצוק"ל כי בעינים יש שלושה גוונים, לבן שחור וירוק, שהם כנגד שלושה אבות, לבן כנגד אברהם שהוא מידת החסד, שחור כנגד יצחק שהוא מידת הגבורה, וירוק כנגד יעקב שהוא מידת התפארת. ואישון העין הוא בחינת מלכות שרומזת על השכינה הקדושה, והוא כנגד דוד המלך. וכאשר האדם מקדש את עיניו, נעשה מרכבה אל שלושה אבות ודוד מלך ישראל, המכוונים כנגד ארבע אותיות שם הוי"ה הקדוש.

ומובא ממרן הבעש"ט הק' (קהלת יצחק, פ' בלק) על הפסוק (במדבר כד, ג) 'נאום בלעם בנו בעור ונאום הגבר שתום העין'. ובתרגום פירש: 'אימר גברא דשפיר חזי', דכוונת התרגום הוא כן, דאיתא במדרש (במד"ר יד, כ): מפני מה השרה הקדוש ברוך הקב"ה שכינתו על גוי רשע, כדי שלא יהיה פתחון פה לאומות, לומר שאילו היו לנו נביאים חזרנו למוטב וכו'.

וזאת ידוע דלמעלת הנבואה היו צריכין קדושה יתירה, והנה האדם יש לו חמשה חושים, חוש הראייה וחוש השמיעה וחוש הטעם וחוש הריח וחוש המישוש, וכנגדן יש לו חמשה חושים רוחניים, כמו שכתוב 'ולבי ראה הרבה חכמה' (קהלת א, טז), 'ונתת לעבדך לב שומע' (מלכים א' ג, ט), 'והריחו

ביראת ה' (ישעיה יא, ג), וכן יתר החושים (כמבואר בקה"ר א, לו), וצריך האדם לטהר ולקדש את החושים החיצוניים הגשמיים, ועל ידי זה חלה הקדושה על חושים הפנימיים הרוחניים, ותחול עליו רוח הנבואה.

אכן בלעם הרשע היה היפך מזה, כי טימא את החושים החיצוניים, כמו שאמרו רבותינו ז"ל (סנהדרין קה ע"א) שבא על אתונו, ועוד היה מעונן ומנחש ומכשף וקוסם קסמים, והיפך היה יכול לשרות עליו רוח הנבואה, ולא היה זה אפשר מצידו כלל, אבל ההכרח היה עצום מאוד לעשותו נביא, שלא יאמרו האומות אתה ריחקתנו כנ"ל, לזאת היה הענין הזה קשה מאוד, כי לא היה עצה איך לעשות עמו.

מה עשה הקב"ה, סימחו, וסתם לו אחת מעיניו, ולא היה יכול לחטוא בזו העין, ועל ידי כן חלה הקדושה והנבואה עליו על ידי זאת העין שלא חטאה. וזהו שגילה לנו התרגום ופירש על 'שתום העין' - 'דשפיר חזי', רצה לומר מדהיה סומא באחת מעיניו, לזאת היה שפיר חזי הנבואה, אבל אם לא היה שתום העין לא היה בו מקום ודרך לחול עליו הנבואה. עכד"ק.

נמצינו למדים, כי אפילו בלעם הרשע, שהיה מטומא בכל חושיו ואבריו, בכל זאת כיון שנסגרה עינו האחת, מיד שרתה עליו אור הנבואה. עד שהגיע לדרגה של 'אשר מחזה שדי יחזה'.

ועל דרך זה הביא ג"כ החת"ס זי"ע (תורת משה במדבר ח, ב) בשם מורו הרה"ק בעל ההפלאה זי"ע, וזל"ק: הנה ידוע זה, דאם אדם רוצה לייחד מחשבתו לשמים כעין פסוק ראשון של קר"ש, צריך לאמץ עיניו. דכל אדם יש לו במוחו עיני רוחניות שבהם יוכל לראות למעלה וכל דבר רוחניות קדוש, אך עיני הגשמיות הם המבדילים לסלק השגה הקדושה.

וכעין זה ביאר מורי ז"ל בספר הפלאה ז"ל הפסוק (בראשית ג, ז) 'ותפקחנה עיני שניהם וידעו כי ערומים הם', וכבר רמזתי זה בספר שמות שעל זה נאמר (תהלים קלט, יב) 'כחשיכה כאורה', דהיינו כל מה שיחשיך אדם העיני גשמיות, הוא מוסיף ראייה בעיני רוחניות, ועיני הגשמיות המה המבדילים הדבקות בין אדם להקב"ה. עכ"ד.

ובזה מפרש האו"ח הק' מאמר הכתוב (דברים יב, כח) 'שמור ושמעת', וזל"ק: על דרך אומרים ז"ל 'זוה"ק נשא כג' כי מי שהוא בעל עבירות שערי דעת התורה ננעלים בפניו, ותמצא כי שערי פתחי ההבנה בדברי התורה הם הם הקושיות שיעמדו בפני האדם, והם סוד הקליפות המתהווים מעבירות האדם.

וזה שהעיר הכתוב במאמר זה 'שמור ושמעת', פירוש אם אתה רוצה שתעמוד על אמינות התורה להבין אמריה, שמור המצוות לבל תעבור עליהם, ובוזה ושמעת את כל וגו'. עכ"ד.

שמירת עינים מסוגלת לזכרון

וזו סגולה גדולה לזכרון, לכל מי שרוצה לזכור עמל תורתו, וכן בעיני דעלמא מי שרוצה להיות בעל זכרון, ככל שישמור עצמו בקדושת העינים, כך יגדל זכרונו, ודרשינן סמוכין: 'ולא תתור' - למען תזכור', על דרך שדרשו חז"ל (ר"ה כז ע"א): זכור ושמור בדיבור אחד נאמרו. עוד אמרו (ברכות כ ע"ב): כל שישנו בשמירה

ישנו בזכירה, לרמז שאם שומר עיניו כראוי - ישנו בזכירה - שזוכר לימודו ואינו משכח במהרה, וכנרמז בפסוק שהובא לעיל 'שומר ושמעת' - שאם שומר עצמו בקדושה, אזי 'ושמעת' נפתח סגור לבו ונעשה פתוח כאולם לקלוט בתוכו דברי התורה.

ועובדא ידענא מכמה וכמה בחורים שלא הצליחו בלימודם ולא זכו לכתרה של תורה, וכאשר קיבלו עליהם שמירת העינים, תיכף נתחדש לבם בקרבם באהבת התורה ועלו ונתעלו עד מאוד.

הנזהר בקדושה זוכה לכתר מלכות

ולאחר כל האמור, נוכל להבין את דרך העבודה הצרופה הנרמזת בפרשתינו. דהנה נודע כי 'מלכות' היא המידה השביעית, ולא

כל אדם זוכה לזה, כי מאן מלכי רבנן, וכל אחד שמוּלך ומושל על יצרו ושולט על חושיו ואבריו, בבחינת 'צדיק מושל ביראת אלקים', זוכה להגיע לדרגה זו של מלכות.

והנה כל ישראל בני מלכים הם, וכל אחד יכול להגיע לדרגה זו, להיגאל מכבלי היצר, ולהימנות בין הצדיקים שליבם נתון ברשותם, והמה מולכים על גופם. אך כל זה הוא באם מקדשים עיניהם, ומתקדשים במידה השישית הנקראת 'יסוד', כי מאן דנטייר יסוד - יהיב ליה מלכות.

זוהי כוונת הכתוב באמרו 'וכי תאמרו מה נאכל בשנה השביעית', כלומר, כיצד נזכה להגיע לספירה השביעית - היא הנקראת 'מלכות', כי משתוקק בכל מאודו להגיע לדרגה נפלאה זו, להיות מושל על חושיו ואבריו. ואמרו

הכתוב 'וצויתי את ברכתי לכם בשנה השישית', שהעצה לזה היא להתקדש במידה השישית הנקראת יסוד שעיקרה בשמירת העינים, כמו שרמז בספה"ק **תפארת שלמה** (פר' חיי שרה) בפסוק (בראשית לח, כא) 'איה הקדשה - היא בעינים', ואז זוכה למלכות, וכמו שהסמיק הכתוב (שמות יט, ו) 'ואתם תהיו לי ממלכת כהנים וגוי קדוש', שהמלוכה תלויה בגוי קדוש. וסיים הכתוב - 'אלה הדברים אשר תדבר אל בני ישראל', כלומר 'אלה הדברים' - לא פחות ולא יותר, כי כל גופי תורה תלויים בזה.

ועל ידי יחוד זה של קדושה ומלוכה, בחינת יחוד יסוד ומלכות, זוכה להמשך ברכת התורה: 'ועשת את התבואה לשלוש השנים', שמלבד יסוד ומלכות זוכה עוד לדרגה גבוהה ונעלמה, היא הספירה השמינית שלמעלה מדרך הטבע

<<

המשך בעמוד 4

היולא דצדיקא

הרה"ק רבי מאיר מפרימישלאן זי"ע // כ"ט אייר תר"י

שנברר אם תפילתך תפילת אמת היתה. בא מוכסן פשוט עמוס צדקה והכנסת אורחים, מיד הכניסוהו לגן עדן. אמרו: אין צריך לבדוק אם נתכוון לשמה או לא, מכל מקום הרי החיה את נפשות העניים. ואמר רבינו, באותה שעה החלטתי מה שבטוח בטוח, אהיה גבאי של צדקה...

• פעם היה רבינו אצל הגאון הישועות יעקב זצוק"ל, ורבינו היה עדיין לפני התפילה, ואילו הישועות יעקב היה לאחר התפילה וישב עם חבורה של לומדים ושוחחו בלימוד. באמצע נתקשו בדברי הרמב"ם, ושאל הישועות יעקב את רבינו אם יכול לומר פשט ברמב"ם, ואמר רבינו שהוא אוחר עדיין לפני התפילה, וילך להתפלל ולאחר התפילה יאמר הפשט. ואכן לאחר התפילה אמר להם הפשט ברמב"ם. ואמר להם רבינו: באמת אין מאיר'ל יודע את הרמב"ם, אלא שבשעת התפילה בקשתי מהבורא כל עולמים שאוכל לומר פשט ברמב"ם, ונגלה אלי הרמב"ם ואמר לי הפשט האמיתי.

כשיצא משם שאל הישועות יעקב את הלומדים אם הם מאמינים בזה, והוא בעצמו אמר שאינו מאמין בזה, אלא שרבי מאיר'ל ביקש להסתיר את ידיעותיו ולכן אמר שהרמב"ם נגלה אליו, ע"כ העובדא. ואמרו צדיקים שלדעת פירוש ברמב"ם הוא יותר גבוה מזה שהרמב"ם יתגלה, ורבינו הצניע את מדרגותיו בידיעת התורה...

• מעשה בחסיד אחד שהיה בעל מדות וירא שמים, וביתו היה פתוח לכל אחד לאכול ולשתות, אבל לישן לא היה נותן, ולבסוף נשרף ביתו, ובא בקובלנא לפני רבינו היתכן כי נענש שנשרף ביתו ואינו יודע בשל מי הרעה הזאת ומה היה חטאו. השיב לו רבינו, 'אשל' ר"ת א'כילה ש'תיה ל'ינה, ואם נותן גם מקום ללינה אז הוא 'אשל', אבל אם אינו מניח שם לישן אז הוא 'אש', א'כילה ש'תיה בלבד, ונעשה שריפת אש ח"ו.

• פעם התאחר ה"דברי שמואל" מסלונים זי"ע בליל ש"ק בכניסתו לשולחן הטהור שלא כסדרו, ואמר אז שהרה"ק ר"מ מפרימישלאן זי"ע התאחר בליל ש"ק בכניסתו לשולחן הטהור, ואמר בזה"ל: מאיר'ל לא היה יכול להכנס לשולחן, כי אינו נכנס לשולחן עד שסוקר כל הבאים אליו ומוצא שהוא הגרוע מכולם, אולם הפעם בא אליו ברנש שכזה שבשום אופן לא יכול לפעול בנפשו שמאיר'ל גרוע ממנו, עד שסו"ס גמר בדעתו שמאיר'ל גרוע ממנו, כי אם ח"ו היה הוא בבחינה כמוהו כלום היה נוסע למאיר'ל, והוא בכ"ז נוסע למאיר'ל, א"כ הרי הוא יותר חשוב ממאיר'ל ובכן נכנס לשולחן.

אחת מדרכיו של רבינו להמשיך ישועות וברכות לישראל היה על ידי אמירת תורה, שהיה מפרש הישועה בתוך הפסוק ואפי' בדוחק גדול. פע"א השתתף בהשולחן תלמיד חכם אחד, והוקשה לו למה לו לרבינו לדחוק כ"כ בפירוש הפסוק, מוטב לו להניח הפסוק כפשוטו, והוא יברך את ישראל בישועות וברכות כרצונו. רבינו הרגיש בזה ברוח קדשו ונענה לעברו: איתא ביו"ד (סי' רמ סעי' יא) ראה אביו שאינו נוהג כשורה, לא יאמר לו עברת על דברי תורה, אלא יאמר אבא כך כתוב בתורה, והוא יבין. וכיון שהבורא ית"ש הוא אבינו מלכינו, לא נכון לומר לו כלום, רק צריך לפרש הברכות בתוך הפסוק שבתורה, ואח"כ לומר 'אבא כך כתוב בתורה'.

• מרגלא בפומיה של הרה"ק רבי צדוק הכהן מלובלין לספר, כי פעם אחת היה אצל רבינו, ונזדמן שם אחד מחסידי הרה"ק מרוזין זי"ע, שהיה לו עיכוב בדרך והוכרח לשובת בפרימישלאן אצל רבינו, והנה כאשר ראה החסיד את עבודת הקודש של רבינו בשב"ק, מאוד הוטב בעיניו, ואחר שב"ק נכנס אליו בפיתקא ופדיון גדול, ושאל רבינו את החסיד: הלא בטח הכנתם את הפדיון הזה עבור הרה"ק מרוזין. ואמר: אכן, אמנם כעת ברצוני לתת הפדיון הזה לכבוד קדושתו, וכאשר אהיה ברוזין אצל הרבי אתן גם שם. ולא רצה רבינו לקבל הפדיון עד שישב בית דין על זה אם רשאי ליקח ממנו הפדיון, וגם רבי צדוק הכהן זצ"ל היה אחד מהבית דין, ויצא הפסק שמותר לרבינו ליקח את הפדיון, והנה תיכף באה הרבנית אשת רבינו ואמרה לבעלה: פלייש פון א שאלה ווילסטו נישט עסן, געלט פון א שאלה ווילסטו יא נעמען?

• פעם אחת באו אל רבינו שני שותפים וביקשו ממנו שיברך אותם, ואמר להם: דעו, עליכם לזכור תמיד ד' אותיות א' ב' ג' ד', כלומר אם תשרור ביניכם א' - אמונה, היינו שכל משאכם ומתנכם יהיה באמונה אז ב' - ברכה, תהיה ברכה שורה במעשה ידכם, ואם חלילה יהיה ג' - גזל ביניכם ותעלימו אחד מהשני, אז חלילה תבואו לידי ד' - דלות.

• פעם אחת בא אל רבינו אחד בבקשת הכנסת כלה לבתו הבוגרת, והשיב לו: אתן לך קדחת. ההוא נתפלא על תשובה זו, אבל בתוך כך בא אליו עשיר באותה המחלה, ורבינו אמר לו שיתן לאותו העני צרכי הנישואין ויתרפא. וכך היה.

• רבינו היה אומר על עצמו שהוא נעשה ל'גבאי צדקה' משום מעשה שהיה: פעם בחלומי עליתי למרום, ראיתי מביאים למדן שהגיעה שעתו, וחשב להיכנס לגן עדן, שהרי עסק בתורה. אמרו לו, המתן עד שנברר אם תורתך היתה תורה לשמה. בא צדיק עמוס תפילות ורצה להיכנס לגן עדן, אמרו לו, המתן עד

כמו שכתב המהר"ל, וזוכה שיתבטל הטבע בפניו, ותבוא עליו ישועה גדולה, למעלה מן הטבע ולמעלה מן הזמן.

ענין שמיטה להר סיני

ובזה יובנו דברי רש"י בריש פרשת: 'מה ענין שמיטה להר סיני', כי הנה שמיטה היא השנה השביעית שרומזת למידת המלכות כנ"ל, ו'סיני' עולה במכוון כמנין 'עין'. להורות בזה כי באם ירצה האדם להגיע לשמיטה ומלכות, אזי צריך להתקדש בבחינת 'סיני' - לעצום עיניו מראות ברע, ואז זוכה לכתר מלוכה.

וכאשר יעתיר האדם בתפילה לבוראו, שיזכה להתקדש כראוי, מובטח לו שיקשיב ה' וישמע לקול תפילתו, ויעלה לאיזו דרגה בקדושה, כי כל המשתוקק ומצפה להתעלות, זוכה לסייעתא דשמיא מיוחדת.

וכה סח החסיד המופלג רבי מענדל וועג זצ"ל, מחשובי חסידי סלאנים, כי בהיותו אצל הרה"ק הדברי שמואל מסלאנים זי"ע, אמר: 'בשובי את שבותיכם לעיניכם', שבאם תרצו שיקבל ה' את תשובתכם, להשיב אתכם לפניו ולקרבו אליו ית', אזי 'לעיניכם' אמר ה', הכל תלוי בעינים, כי שם שורש ויסוד כל הקדושה.

ויהא רעוא שנזכה להתקדש ולהטהר לבוראינו, ולהגיע לכתר מלוכה בבחינת 'צדיק מושל ביראת אלקים', וכמאמר שלמה המלך ע"ה (משלי כג, כו) 'תנה בני לבך לי וענייך דרכי תצורנה', ובכך נוכל להתכונן בהכנה פורתא לקראת חג מתן תורתנו הבא לקראתנו, בבחינת 'ממלכת כהנים וגוי קדוש', ובוה יתמלאו כל משאלות לבנו לטובה, למעלה מדרך הטבע, ובקרוב במהרה נזכה לגאולה השלימה בב"א.

שכן ארץ ורעה אמונה // ז דיבורי אמונה

ע"י דיבורי אמונה זוכים לאמונה

"האמנתי כי אדבר" (תהלים קטז, י) - פירשו הצדיקים שע"י דיבורי אמונה וחזרת ה'אני מאמין' וכדו', זוכים לאמונה.

וכן רמזו זאת בכתוב "אבדה האמונה - נכרתה מפיהם" (ירמיהו ז, כח) - היינו שהטעם שאבדה האמונה היא כי נכרתה מפיהם, כי ח"ו אם מפסיקים לדבר בה, מאבדים אותה ח"ו. ומידה טובה מרובה.

נתפעל מהוארט "האמנתי כי אדבר"

פעם אחת נסע הגה"ח ר' יעקב כהן ע"ה מנקיי הדעת שבירושלים להסתופף אצל הרה"ק ה'דברי יואל' מסאטמאר זי"ע. אמר לו הרה"ק: נו, יענקל זאגט עפעס...

נענה ר' יעקב ואמר לו את הווארט הידוע על הכתוב "האמנתי כי אדבר" (תהלים קטז, י), שעל ידי שמדברים אמונה זוכים להמשיך אמונה.

נתפעל הרה"ק מסאטמאר מאוד מהווארט, וביקש ממנו שיחזור על הדברים שוב. כשסיים ר' יעקב, עדיין לא נחה התפעלותו של הרה"ק, וביקש ממנו לחזור שוב על הווארט, פעם שלישית...

ע"י דיבורי אמונה מתיקים כל הדינים

אמר הרה"ק ר' מרדכי מלעכוויטש זי"ע:

מי שאומר ברכת "שהכל נהיה בדברו" ומאמין במה שיוצא מפיו, היינו שמאמין כי הכל ממש המה מעשי ידיו ודיבוריו של הקב"ה - הוא ממתיק מעליו כל הדינים.

טעם סגולת פרשת המן

רבינו בחיי כותב (בשלח טז, טז) ש"קבלה ביד חכמים" - ומקור הדבר בירושלמי מסכת ברכות - שמי שאומר פרשת המן בכל יום מובטח שלא יחסר מזונו.

וכך כותב גם התשב"ץ (סי' רנ"ו), ומוסיף על זה "ואני ערב".

וה'משנה ברורה' (סי' א' סקי"ג) מביא את הירושלמי, אך מוסיף לבאר הטעם, שעל ידי שירבה באמירת פרשת המן איך שהמטיר הקב"ה מזון מן השמים בלי כל

השתדלות מלמטה, יבין וישיג כי הקב"ה הוא הזן ומפרנס לכל בריה ובריה בהשגחתו התמידית והפרטית, ואין ריבוי ההשתדלות מועיל מאומה.

ונמצא שזוהי כל הסגולה של פרשת המן, שעל ידי האמירה יבואו לידי אמונה ואז מובטחים בפרנסה.

ומכאן גם כן סמך למאמר הצדיקים הידוע "האמנתי כי אדבר", שעל ידי דיבורים מגיעים לאמונה. וכל שכן כשלומדים כל יום עניני אמונה, כדוגמת 'שער הבטחון' ב'חובת הלבבות', שומר אמונים, ושאר ספרי אמונה - שבוודאי זה ישפיע עליו אמונה ומתוך כך גם פרנסה.

לדבר ולדבר דיבורי אמונה

מצאנו שנכתב בכפל לשון "אמור" ו"אמרת". ויש לרמז בכך לענין דיבורי אמונה, שמלאכים די להם באמירה אחת, כי אין להם יצר הרע, ולכן מיד זה פועל עליהם.

אבל אנשים שיש להם יצר הרע, לא די להם באמירה אחת, אלא עליהם לומר ולומר ולדבר ולדבר דיבורי אמונה, ולבסוף זה יפעל עליהם.

איך בין אויך פון די בראים

היה מעשה אצל כ"ק אאמו"ר זי"ע, שנתייטר פעם ביסורים נוראים, וגילו שהכאב הוא במקום פנימי בגופו עד כי קשה כח הסבל.

החל אבי הקדוש לחזור באמונתו החזקה את ה'אני מאמין' הראשון: "אני מאמין באמונה שלימה שהבורא יתברך שמו הוא בורא ומנהיג לכל הברואים", וכאן הוסיף: "איך בין אויך פון די בראים", והמשיך "והוא לבדו עשה ועושה ויעשה לכל המעשים".

כך חזר עצמו שוב ושוב כשעתיים ברציפות (!), עד שנעלמו ממנו החולי והכאבים.

חזור על דיבורי אמונה

המשמשים בקודש שהיו מלווים את כ"ק אאמו"ר זי"ע מבית לבית הכנסת הלך וחזור, מספרים שהיו שומעים אותו איך שהוא מרבה לחזור על דיבורי אמונה, "אין עוד מלבדו", "לית אתר פנוי מיניה", וכן עוד.

י"ל ע"י מסדות האר"י שבחבורה ללימוד תורת הגולה והנסתר באר"ק // רחוב ר' יהושע 7 - בית שמש

טלפון: 025600080 // אימייל: A6639095@gmail.com